

– пропаганда и публичное демонстрирование нацистской атрибутики или символики, либо атрибутики или символики, сходных с нацистской атрибутикой или символикой до степени смешения;

– финансирование указанных деяний либо иное содействие в их организации, подготовке и осуществлении, телефонной и иных видов связи или оказания информационных услуг.

Основой противодействия экстремизма в молодежной среде должно стать устранение причин и условий, вызывающих противоправные образцы поведения.

К мероприятиям профилактики экстремизма в молодежной среде можно отнести следующее:

1.Повышение роли студенческого самоуправления в жизни учебного заведения и степень их влияния на процессы в студенческой среде.

2.Организация в образовательных учреждениях проведения классных часов по изучению законодательства в сфере противодействия экстремизму.

3.Оформление стендов антиэкстремистской направленности в корпусах учебных заведений и студенческих общежитиях

4.Активное привлечение органов правопорядка к работе по воспитанию законопослушных граждан, уверенных в неотвратимости наказания за осуществление экстремистской деятельности.

5.Разработка и реализация с участием национальных диаспор комплекса мероприятий по развитию межнационального диалога и интернационализма в студенческой среде.

6.Усиление внимание к мероприятиям по пропаганде культуры и традиций народов, проживающих на территории Кыргызской Республики и обучению навыкам бесконфликтного общения, а также просвещению студентов о социальной опасности преступлений на почве ненависти.

7.Создание в учебных заведениях добровольных интернациональных студенческих дружин для предупреждения конфликтов на почве этнической неприязни [3].

1.Пушкина М.А. Материалы планового семинара по вопросам профилактики экстремизма.

2.Фридинский С.Н. Молодежный экстремизм как особо опасная форма проявления экстремистской деятельности // Юридический мир. 2008. №6 – С. 24.

3.Мусаелян М.Ф. О причинах современного российского молодежного экстремизма // Российская юстиция. 2009. №4 – С.45.

Фурса Вадим Вікторович

викладач кафедри

тактико-спеціальної підготовки

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

ПРИНЦИП ЗАСТОСУВАННЯ КОНТИНУУМУ СИЛИ В ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

У відповідності з положеннями Розділу V Закону України «Про Національну поліцію» поліцейські для деескалації конфлікту чи усунення небезпеки мають право використовувати силу, рівну тій, з якою вони стикаються, а ,у виняткових випадках, навіть на один рівень вище. В той же час застосування поліцейськими силових заходів досить часто піддається критиці з боку суспільства. Одним з основних питань, яке цікавить громадське суспільство є «виправдане чи надмірне застосування поліцією заходів примусу». Хоча громадськість може не розуміти або навіть не погоджуватися, але в діяльності правоохоронних органів є напрацьовані алгоритми і принципи застосування ними силових заходів. Поліцейські, які опинилися в ситуації, коли їм необхідно припинити правопорушення, затримати правопорушника чи злочинця, захистити громадян чи себе від нападу, повинні проаналізувати потенційно небезпечну, швидко мінливу ситуацію, сформувані план дій та власне виконати заплановані дії. Як правило, попадаючи у таку ситуацію у поліцейського є лише декілька секунд від виявлення потенційної небезпеки до початку дій по її усуненню.

Одним із принципів застосування примусових заходів є – принцип використання силового континууму. Зазначений принцип визначає правильні дії, які повинні бути здійснені

працівниками поліції у разі виникнення ситуації, що вимагає застосування сили.

Використання принципу силового континууму було розроблено саме для діяльності поліції. Спочатку він використовувався в якості об'єктивного орієнтира для визначення того, чи була застосована сила «правильно» і «виправдано». Він забезпечує стандарт для з'ясування відповідей на такі питання: «Як діяла поліція щодо застосування силових кроків, в належному порядку чи ні? Чи були пропущені які-небудь кроки, і якщо так, то чому?» Хоча в кожній ситуації може бути багато змін, використання «континууму сили» розглядається як золотий стандарт, який слід використовувати при визначенні відповідного рівня силового реагування на ситуації.

Наразі в практичних та навчальних матеріалах для підготовки поліцейських «континуум сили» розглядається як прогресивна шкала, де поліцейський може/повинен задіяти силу. Також застосування континууму сили також розглядається як «набір варіантів» за допомогою якого поліцейський може визначити адекватний рівень реагування залежно від ситуації, з якою він стикається [2, с. 144].

Силовий континуум зазвичай має багато рівнів, і поліцейські повинні застосовувати такий рівень континууму який відповідає ситуації, що склалася при цьому, враховуючи динаміку розвитку ситуації поліцейський повинен переходити з одного рівня на інший в лічені секунди.

В залежності від динаміки розвитку ситуації слід розрізняти такі рівні силового континууму:

- присутність поліцейського – рівень силового континууму при якому поліцейські заходи не застосовуються сила не використовується. Це найкращий метод вирішення ситуації або конфлікту. Простої присутності поліцейського в форменному одязі або поліцейської машини часто досить, щоб зупинити злочин або запобігти загостренню ситуації.

- усні команди – рівень силового континууму який характеризується вербальними вказівками поліцейського. Вказаний рівень застосовується якщо фізичної присутності поліцейського недостатньо. Словесна команда може бути простою: «зупинитися», «не рухатися» або навіть «ви заарештовані». При використанні словесних команд зміст і тон голосу дуже важливі. Він повинен бути не загрозливим і спокійним, але твердим і впевненим.

- контроль порожніми руками – рівень силового континууму, який за своєю структурою включає декілька підрівнів і розпочинається з легкого тактильного контакту і закінчується виключним застосуванням сили. Цей рівень зазвичай включає в себе «техніку м'якої порожньої руки» (поліцейські використовують захвати і техніки фізичного контролю, щоб утримати правопорушника) та «техніку жорсткої порожньої руки» (поліцейські використовують прийоми самозахисту, удари руками і ногами, щоб відбити чи припинити напад правопорушника). На цьому рівні поліцейські не застосовують ніякої зброї чи спеціальних засобів.

- застосування спеціальних засобів та техніки – рівень силового континууму при якому поліцейські використовують несмертельні пристрої, прилади і предмети, щоб отримати контроль над ситуацією. Цей рівень в деяких ситуаціях може застосовуватися в якості альтернативи вогнепальної зброї. Спеціальні засоби призначені для того, щоб тимчасово вивести з ладу, заплутати, затримати або утримати противника в різних ситуаціях. Вони часто використовуються при групових порушеннях громадського порядку, масових заворушеннях, а також при затриманні злочинців. Зазначений рівень силового континууму може також використовуватися, якщо застосування зброї об'єктивно виправдано, але її застосування може привести до травм чи загибелі сторонніх осіб або пошкодження чи знищення майна.

- демонстрація вогнепальної зброї – рівень силового континууму, який передує застосуванню вогнепальної зброї і застосовується поліцейськими у ситуаціях де потенційно може бути застосована чи використана вогнепальна зброя. Взагалі рівні «демонстрація вогнепальної зброї» і «застосування вогнепальної зброї» за аналогією з рівнем силового континууму «контроль порожніми руками» можливо об'єднати в один рівень.

- застосування вогнепальної зброї – рівень силового континууму при якому поліцейські використовують вогнепальну зброю, щоб отримати контроль над ситуацією. В той же час поліцейському слід пам'ятати, що застосування вогнепальної зброї є найсуворішим заходом примусу, а також те, що застосовується зброя у виняткових випадках визначених законом.

Підсумовуючи викладене хотілося б зазначити, що принцип використання силового континууму в ситуаціях з безліччю рівнів ескалації конфлікту дозволяє поліцейському переходити з одного рівня на інший в міру необхідності, пропускаючи рівні та повертатися до них, якщо цього вимагають конкретні обставини, а отже ефективно виконати покладені на нього завдання та функції. За своєю суттю континуум сили – це набір правил реагування

поліцейського на ситуацію, з якою він зіткнувся. Принцип силового континууму – є також і досить гарним, зрозумілим навчальним інструментом, який може допомагати поліцейським адекватно сприймати та реагувати ситуацію та уникнути загострення конфліктів. Він також може бути використаним для роз'яснення громадськості положень щодо об'єктивно виправданого застосування силових заходів.

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 / URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 16.02.2020 р.)

2. Тактико-спеціальна підготовка працівників Національної поліції: навч. посібник / О.І. Тьорло, Ю.Р. Йосипів, В.М. Синенький та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 480 с.

Чаус Андрій Олександрович
ад'юнкт Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОФІЛАКТИКА АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ НЕЗАКОННОГО ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ РЕЧОВИН ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Питання адміністративно-правової профілактики незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів й донині залишається недостатньо дослідженим у вітчизняній правовій науці, що свідчить про необхідність комплексної розробки правових та організаційних засад діяльності підрозділів органів внутрішніх справ щодо адміністративної протидії правопорушенням, які вчиняються у цій сфері.

Правовою основою профілактики є: Конституція України, Конвенції, угоди та декларації ООН (Єдина Конвенція ООН про наркотичні засоби (1961 р.); Конвенція ООН про психотропні речовини (1971 р.); Конвенція ООН про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин (1988 р.); Конвенція ООН проти застосування допінгу (1989 р.); Угода про незаконний обіг на морі, укладена на виконання статті 17 Конвенції ООН про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин (1995 р.); Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності (2000 р.); Політична декларація двадцятої спеціальної сесії Генеральної Асамблеї ООН, що присвячена спільній боротьбі зі світовою проблемою наркотиків (1998 р.) та інші), закони України ("Про наркотичні засоби, психотропні речовини та прекурсори" (1995 р.); "Про внесення змін до Закону України "Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів" (2006 р.); "Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними" (1995 р.); "Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю" (1993 р.); "Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі" (1994 р.); "Про ліцензування певних видів господарської діяльності" (2000 р.); "Про лікарські засоби" (1996 р.) тощо.

Світове співтовариство здійснює боротьбу з поширенням наркотиків у таких напрямках:

1. Широка профілактична діяльність, спрямована на недопущення втягнення молоді у вживання наркотиків. З цією метою застосовуються найновіші досягнення медицини, психіатрії, педагогіки, залучається широка громадськість. Вважається, що цей напрямок мусить бути пріоритетним у кожній державі.

2. Силова боротьба з наркобізнесом із залученням спеціалізованих установ, військової техніки, фахово підготовлених працівників, контроль за відмиванням "брудних" грошей, захоплення наркокур'єрів і вихід через них на лідерів наркокартелів.

3. "Лібералізація" наркотичної проблеми, тобто перехід до легальної реалізації наркотиків через аптеки та інші торговельні заклади (йдеться щодо "легких" наркотиків). Це дає можливість контролювати ринок збуту наркотиків та проводити повний облік лікування наркоманів.

Але практика показує, що депеналізація споживання наркотиків (Голландія, Швеція) не призводить до бажаних результатів. У наркоманів лишається потяг до "важких" наркотиків. На наш погляд, такий напрямок боротьби з наркоманією не може бути прийнятним для України, хоча в Києві, Одесі та деяких інших містах у рамках проекту ВООЗ здійснюється видача наркоманам шприців, презервативів, дезрозчину тощо [1].

Вживання наркотиків в Україні досягло загрозливих масштабів. За даними Міністерст-